

מרבי עקיבא אורן של ישראל אשר בשמו אתם נקראים בבחינת איגודכם, היו נא מכוונים לשלשת הסימנים המצינים לנו לדורות את קדושתו העליונה, שהם: ראשית — אהבת התורה עד לכדי מסירות נפש של סבל בלתי גבולי, הדעה היסודית שסם החיים של האומה ומכון גאולתה אין לו תוכן אחר כי אם זאת התורה שהיא "חינו ואורך ימינו". השנית — ההכללה "כולהו סתימתאה אליבא דרבי עקיבא" — פלגים רבים הולכים וזורמים, מתגיתין, תוספתא, ספרי, ספרא וכו' אצל הכל בא מתוך אותו הים הגדול, תורתו הכוללת של רבי עקיבא (עיין סנהדרין פ"ו). התורה תורת חיינו כל פלגיה המתגלים ברוח וכל הפלגים המתגלים בחיי האומה, ממנה הם זורמים, ולאחדם עם מקורם הברוך לנצח אנו נדרשים. נברך בתורה תחילה ונמצא את הארץ אשר אבדה לנו על-אשר לא ברכו בתורה תחלה (עיין בבא מציעא פ"ה). והשלישית — היא מדת רבי עקיבא המיוחדת, שהיא מתעוררת עכשיו בזמן צמיחת הישועה, להיות לנו לאור עולם, התלהבות ומסירות להזק כל חזון של-גאולה ותחיה לישראל וארצו. ודוקא מפני שהחזון בשעתו נכשל, ובר כוכבא נפל ועמו נפל ישראל בבחינת חירותו הלאומית, בטוחים אנו כי תורת אמת אשר כפה קדוש יבוא תור לה, והתור הזה הולך ובא, ולא תקום פעמים צרה, ולא לחנם לחם ישראל מלחמת קיומו ונצחו עד דור אחרון ועד בכלל.

(מלחמת קיומו ונצחו עד דור אחרון ועד בכלל.)

בראשית מטעו של העם הזה, אשר ידע לקרוא בשם הרעיון האלהי הברור והטהור בעת השלטון הכביר של האליליות בטומאתה-פראותה, נתגלתה השאיפה להקים צבור אנושי גדול אשר "ישמור את דרך ד' לעשות צדקה ומשפט". זוהי השאיפה, שבאה מכח ההכרה הברורה והעזה והתביעה המוסרית הכוללת והרמה, להוציא את האנושיות מתחת סבל נורא של צרות רוחניות וחמריות ולהביאנה לחיי חופש מלאי תוד ועדן, באור האידיאה האלהית, ולהצליח בזה את כל האדם כלה. למלואה של שאיפה זו צריך דוקא, שצבור זה יהיה בעל מדינה פוליטית וסוציאלית וכסא ממלכה לאומית, ברום התרבות האנושית. עם חכם ונבון וגוי גדול, והאידיאה האלהית המוחלטת מושלת שמה ומחיה את העם ואת הארץ במאור-חיה. למען דעת, שלא רק יחידים חכמים מצוינים, חסידים ונוירים ואנשי-קדש, חיים באור האידיאה האלהית, כי גם עמים שלמים, מתקנים ומשוכללים בכל תקוני התרבות והישוב המדיני; עמים שלמים, הכוללים בתוכם את כל השדרות האנושיות השונות, מן רום האינטליגנציה האמנותית, הפרושית, המשכלת והקדושה, עד המערכות הרחבות, הסוציאליות, הפוליטיות והאקנומיות, ועד הפרולטריון לכל פלגותיו, אפילו היותר גמוך ומגושם.

(אלויות א"ק 63)

ברית כרותה היא לכנסת ישראל כולה שלא תטמא טומאה גמורה. גם עליה תוכל הטומאה לפעול, לעשות בה פגמים, אבל לא תוכל להכריתה כליל ממקור החיים האלהיים. רוח האומה שנתעורר עכשיו, שאומרים רבים ממחזיקיו שאינם נזקקים לרוח אלהים, אם היו באמת יכולים לבסס רוח לאומי כזה בישראל היו יכולים להציג את האומה על מעמד הטומאה והכליון, אבל מה שהם רוצים אינם יודעים בעצמם. כי כח מחובר הוא רוח ישראל ברוח אלהים, עד אשר אפילו מי שאומר שאיננו נזקק כלל לרוח ד', כיון שהוא אומר שהוא חפץ ברוח ישראל הרי הרוח האלהי שורה בתוכיות נקודת שאיפתו גם בעל כרחו. היחיד הפרטי יכול לנתק את עצמו ממקור החיים, לא כן האומה כנסת ישראל כולה, על כן כל קניניה של האומה, שהם חביבים עליה מצד רוחה הלאומי, כולם רוח אלהים שורה בס: ארצה, שפתה, תולדתה, מנהגיה, ואם המצא תמצא בזמן מן הזמנים התעוררות רוח כזאת. שיאמרו כל אלה בשם רוח האומה לבדה, וישתדלו לשלול את רוח אלהים מעל כל הקנינים הללו וממקורם הגלוי שהוא רוח האומה, מה צריכים או צדיקי הדור לעשות? למרוד ברוח האומה, אפילו בדבור, ולמאס את קניניה, זהו דבר שאי אפשר: רוח ד' ורוח ישראל אחד הוא, אלא שהם צריכים לעבוד עבודה גדולה לגלות את האור והקדש שברוח האומה, את אור אלהים שבתוך כל אלה, עד שכל המחזיקים באותן המחשבות שברוח הכללי ובכל קניניו ימצאו את עצמם ממילא, שהם עומדים שקועים ומושרשים וחיים בחיי אלהים, מוזהרים בקדושה ובגבורה של מעלה.

(אלויות א"ק 40-30)

והדברים הללו מתאימים להיות יסוד הלאומי בישראל בנוי על עומק האמת, אע"פ שבבהו מאד דרכיה מרעיון לאומיות פשוטה הנכנס בלב לפי המלה המורגלת מהמון רב, ונלקחת בלזית ציורים מורגלים מעמים זרים, מ"מ כיון שהיסוד הפנימי הוא מתכוין להתכלית שהרושם נשאר בעצמת מעלתו רק בישראל, הרי הלאומיות בצורתה היא מכוונת ליסוד המעלה ההוא, כענין ביהמ"ק שלמטה מכון כנגד ביהמ"ק שלמעלה. "אין זה כ"א בית אלהים וזה שער השמים"¹⁰.

(עין א"ק שבת ח"א ע"ב 65)